

PAPER DETAILS

TITLE: Ilke Karcilioglu'nun "Sa-Na-Ne" Eserinin İerdigi Teknikler ve Flüt Egitiminde Kullanilabilirliđi Aisinden İncelenmesi

AUTHORS: Abdulkadir Özgün,Ajda Senol Sakin

PAGES: 1142-1165

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/3402357>

İLKE KARCILIOĞLU'NUN "SA-NA-NE" ESERİNİN İÇERDİĞİ TEKNİKLER VE FLÜT EĞİTİMİNDE KULLANILABİLİRLİĞİ AÇISINDAN İNCELENMESİ

EXAMINATION OF ILKE KARCILIOĞLU'S "SA-NA-NE" PIECE IN TERMS OF ITS TECHNIQUES AND USAGE IN FLUTE EDUCATION

Abdulkadir Özgün *, Ajda Şenol Sakin **

Öz

Bu araştırmada İlke Karcıoğlu'nun "Sa-Na-Ne" eserinin içerdiği teknikler ve flüt eğitiminde kullanılabilirliği açısından incelenmesi ve bu yolla tanınırlığının ve seslendirilmesinin artırılması amaçlanmaktadır. Araştırma eserin bestelenme süreci ve içeriğinin incelenmesi, teknik kümelerinin ve flüt eğitiminde kullanılabilirliğinin belirlenmesi aşamalarında kullanılan yöntemler açısından nitel bir araştırmadır ve genel kaynak taraması yöntemi kullanılmıştır. "Sa-Na-Ne" eseri legato ve staccato gibi geleneksel flüt tekniklerinin yanı sıra pizzicato/key clicks (perde sesleri), beatbox, flutter tongue (kurbağa dili), glissando ve play and sing (çalma ve söyleme/söyleyerek çalma) gibi genişletilmiş flüt tekniklerini de içerdiği belirlenmiştir. Bu yönüyle genişletilmiş tekniklere yönelik gerçekleştirilecek eğitimde yer alabileceği düşünülmektedir. Araştırma ile "Sa-Na-Ne" eserinin flüt dersi amaç ve kazanımlarına yönelik kapsayıcılık gösterdiği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Genişletilmiş Flüt Teknikleri, İlke Karcıoğlu, Sa-Na-Ne.

Abstract

This research aims to examine İlke Karcıoğlu's "Sa-Na-Ne" piece in terms of the techniques it contains and its usability in flute education and to increase its recognition and vocalization in this way. The research is qualitative research in terms of the methods used in the stages of examining the composition process and content of the piece, determining the technical clusters and their usability in flute education, and the general literature review method was used. It has been determined that "Sa-Na-Ne" piece includes traditional flute techniques such as legato and staccato, as well as extended flute techniques such as pizzicato/key clicks, beatbox, flutter tongue, glissando and play and sing. In this respect, it is thought that it can be included in the training to be held for extended techniques. With the research, it has been concluded that the piece "Sa-Na-Ne" shows inclusiveness towards the flute lesson aims and achievements.

Keywords: Extended Flute Techniques, İlke Karcıoğlu, Sa-Na-Ne.

1. Giriş

Çağdaş olmak nedir? Nasıl çağdaş olunur? Groys'a göre "çağdaş olmak demek zorunlu olarak mevcut olmak, şimdi ve burada olmak anlamına gelmez, zamanda olmaktan ziyade zamanla olmak" anlamına gelmektedir (Groys'tan akt. Şiray, 2018:201). Günümüzde çağdaş

Araştırma Makalesi // Başvuru tarihi: 12.09.2023 – Kabul tarihi: 25.12.2023

**Yüksek Lisans Öğrencisi, Bursa Uludağ Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Müzik Eğitimi Bölümü, kadirozgun.flute@gmail.com, <http://orcid.org/0000-0003-3270-4945>, Bursa/TÜRKİYE.

***Doç. Dr., Bursa Uludağ Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, GSE Bölümü Müzik Eğitimi ABD, ajdasenol@uludag.edu.tr, <http://orcid.org/0000-0003-1870-2329>, Bursa/TÜRKİYE.

olmak insanlar tarafından iyi bir eylem sayıldığından birçok insan çağdaş olmak zorunda olduklarını düşünmektedir. Oysaki Groys'un tanımında da dediği gibi çağdaş olmak sadece iyi bir eylem olduğu için gerçekleştirilmemelidir. Çağdaş olmak bulunulan zamanla birlikte hareket etmek demektir. Birçok alanda çağdaşlaşmak yani zamanla birlikte hareket etmek mümkündür. Müzikte çağdaşlık anlayışı 19. Yüzyılın sonunda, geleneksel müzik kalıplarının dışına çıkılması ile başlamıştır.

19. Yüzyıla ve öncesi süre gelen uluslararası çoksesli müzikte klasikleşmiş kalıplar ve keskin çizgilerin bulunmasına karşın çağdaş müzikte kalıpların dışına çıkma, özgür olma ve çağdaşlaşma gibi geleneksel müziğe karşıt bir müzik anlayışı ortaya çıkmıştır (Griffiths, 2006). John Cage'in çağdaş müzik kavramını açıklarken kullandığı "bizi kemikleşmekten alıkoyma" sözü çağdaş müziğin kalıpların dışında ve özgür bir müzik türü olduğunu ifade etmektedir (Cage'den akt. Paddisson ve Deliege, 2010:1). Yine de tüm bu karşıtlığına rağmen çağdaş müziğin geleneksel müzikten ilham alarak türediği göz arda edilmemelidir (Austin, 1953). 20. Yüzyıl bestecilerinden Pierre Boulez'ye göre çağdaş müziğin anlamı "yeni" ve "gelişme" özelliklerini karşılayandır (Yöre, 2011). Çağdaş müzik; bulunulan modern çağı, değerlerini ve özelliklerini yansıtmalıdır. Geleneksel müziğin aksine çağdaş müzik bilinçli olarak teknik, anlatım dili, içerik ve birçok açıdan sınırların zorlanmasıdır (İlyasoğlu, 1994).

20. Yüzyıl ile dünya ve müzik her geçen gün daha da ve hızlıca gelişmekte, değişmektedir. Gelişen çağdaş müzik beraberinde enstrümanlarda ve çalım tekniklerinde de gelişmeleri tetiklemiştir. Flütte özellikle çalım teknikleri açısından bu gelişim ve değişim açıkça gözlemlenebilmektedir. Yapısal gelişimini 1800'lü yılların ortalarında neredeyse tamamlamış olsa da flütün gerçek altın çağı 20. Yüzyılın başlarıdır (Artaud ve Dale, 1993). Fakat öncesinde flüt için bestelenmiş eserlerin bu sürece katkısı es geçilmemelidir. Barok dönemden itibaren flüt için bestelenmiş konçerto ve sonatların yanı sıra özellikle J. S. Bach ve G. P. Telemann'ın solo flüt eserleri flüt repertuarının önemli eserlerindendir. C. P. E. Bach'ın "La minör Solo sonat"ını bestelemesinden sonra flüt için bestelenen solo eserler durağanlık dönemine girmiştir.

Çağdaş döneme kadar flüt için çok önemli konçertolar (Örn. Mozart flüt konçertoları), sonatlar gibi büyük türlerde, sonrasında özellikle 19. yüzyılda Theobald Boehm'ün flütü geliştirmesiyle birlikte çok sayıda küçük türde eserler bestelenmiş olsa da öne çıkan solo flüt eseri

yoktur. Hatta bazı bestecilerin flütün coşkuyu ifade edemediği, sesinin kaba ve renksiz olduğuna ilişkin görüşleri bulunmaktadır (Artaud ve Dale, 1993). Önerürk'e göre (2015a:2) "Barok dönem sonrasında gerek ses gerek teknik açılardan sınırlı özellikleri nedeni ile besteciler tarafından çok tercih edilmeyen flüt, 20. Yüzyılın hemen öncesinde yapılan yenilikler sayesinde bestecilerin en çok kullandığı ve yararlandığı çalgılardan biri haline gelmiştir". Boehm'ün 1847 yılında tanıttığı ve sonrasında yaygın olarak kullanılmaya başlanan flütte daha büyük ve pürüzsüz bir ton elde edebilmek ve nüans farklılıklarını daha belirgin seslendirmek mümkün olmuş, entonasyon sorunu ortadan kalkmıştır (Önerürk, 2015a). Flütte gerçekleşen bu tınısal ve teknik gelişmeler sayesinde bestecilerin çalgıya olan ilgisi artmıştır. Bu sayede besteciler yeni flütte çalınması mümkün olan ve virtüöz pasajlar içeren pek çok eser bestelemişlerdir. 19. yüzyılda bestelenen bu eşlikli eserlerin ardından C. Debussy ile tekrar solo flüt eserleri bestelenmeye başlanmıştır.

20. Yüzyılda bestelenmiş en önemli solo flüt eserlerine C. Debussy'nin "Syrinx", E. Varèse'in "Density 21" ve L. Berio'nun "Sequenza I" eserleri örnek olarak verilebilmektedir. Bu eserlerde geleneksel flüt tekniklerinin yanı sıra genişletilmiş flüt teknikleri de kullanılmıştır. "Çağdaş dönem müziğinde enstrümanların ses sınırları, ses renkleri ve tınları, diğer doğal olan ve doğal olmayan seslerle ilişkileri, çalgılamadaki yerleri ve kapasiteleri de zorlanarak en üst seviyeye getirilmiştir" (Önver, 2019:87). 1847 yılında geliştirilmiş Boehm flüt sayesinde uygulanabilen bu yeni ve genişletilmiş teknikler 20. yüzyılda bestelenen flüt eserlerinde farklı ses tınları ve efekler olarak karşımıza çıkmaktadır.

Batı dünyasındaki tüm bu gelişmelere paralel olarak Osmanlı Devleti'nin son zamanlarındaki batılılaşma hareketleri doğrultusunda Giuseppe Donizetti'nin Musika-i Hümayun'un başına getirilmesi ile başlayan uluslararası düzeyde müzik eğitimi hareketleri Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasından sonra yetenekli gençlerin yurt dışına gönderilerek eğitim almalarına olanak sağlanmasıyla devam etmiştir (Balkılıç, 2009; İlyasoğlu, 2007; Uçan, 2012). Yurda döndükten sonra Türk beşleri olarak anılan Ahmet Adnan Saygun, Hasan Ferit Alnar, Ulvi Cemal Erkin, Cemal Reşit Rey ve Necil Kazım Akses sonrasında ülkemizde bestecilik alanında çalışmalar artmış ve uluslararası düzeyde çağdaş çoksesli müzik eserleri oluşmuştur.

İlk Türk flüt eserleri, yurt dışına eğitim almak amaçlı gönderilen Türk beşlerinin yurda dönmesi ile bestelenmişlerdir. Türk beşleri olarak anılan bu besteciler çağdaş Türk müziğinin ilk

kuşak bestecileridir. Türk beşlerinin flüt eserleri incelendiğinde oda müziği grupları için bestelenen eserlerin çoğunlukta olduğu görülmektedir. Gelişen ve çağdaşlaşan Türk müziğinde oda müziği eserleri haricinde flüt için bestelenen ilk eser Necil Kazım Akses'in 1933 yılında bestelediği flüt ve piyano sonatıdır. Ayrıca Türk beşleri ile aynı dönemde yaşamış Ekrem Zeki Ün'ün 1933 yılında flüt ve piyano için bestelediği "Yunus'un Mezarında" eseri bu dönemde bestelenmiş eserlere örnek olarak verilebilmesinin yanı sıra Türk flüt literatürünün en çok seslendirilen ve en önemli eserleri arasındadır (Dindar, 2013; Şenol ve Demirbatır, 2012).

Cumhuriyetin ilk yıllarında flüt eserleri çoğunlukla oda müziği eserleri olarak karşımıza çıksa da sonrasında konçertolar, küçük türde flüt eserleri ve solo flüt eserlerine de çağdaş Türk flüt repertuvarında rastlanmaktadır. Faik Canselen'in "Oyun Havası" ve Kemal İlerici'nin "Benim Kırlarım" başlıklı eseri solo flüt repertuvarının ilk eserlerindendir. İlhan Usmanbaş'ın "FL-75", Cenan Akın'ın "Yaylada", Mete Sakpınar'ın "Delidolu", Betin Güneş'in "Parameter", Aydın Karlıbel'in "Hayal" eserlerinin ardından günümüz bestecileri de solo flüt için gerek geleneksel içerikli gerekse genişletilmiş flüt tekniklerini içeren eserler bestelemektedirler (Şenol ve Demirbatır, 2012). Rahşan İzmirli'nin "Solo Flüt için Piyas", Emircan Pehlivan'ın "Sonbahar Ritmi" ve İlke Karcıoğlu'nun "Sa-Na-Ne" ve "D.A.K" eserleri genişletilmiş flüt teknikleri içerikli çağdaş Türk solo flüt repertuvarının örnekleridir.

Flüt eğitim programlarının içerikleri incelendiğinde Barok, Klasik ve Romantik dönem eserlerinin yanı sıra çağdaş dönem eserlerinin de repertuvarda yer aldığı görülmektedir. Yine de flüt eğitiminde Barok, Klasik ve Romantik dönem eserlerine daha fazla yer verilmektedir. Ayrıca gerçekleştirilen çalışmalarda öğrencilerin de 20. Yüzyıl eserlerinden ziyade diğer dönem eserlerini seslendirmekten ve dinlemekten daha fazla zevk aldıkları sonucuna varılmıştır (Şenol Sakin, 2016; Engür, 2020). Buna karşın günümüz eserlerinin tanınması, bilinmesi ve seslendirilebiliyor olmasının çağdaşlaşma gerekliliklerinden olduğu düşünülmektedir. Hissedilen bu problem ışığında araştırmanın Türkiye'de müzik eğitimi veren kurumlarda flüt eğitimi sürecinde çağdaş dönem eserlerine daha çok yer verilerek yaygınlaştırılması ve Türk bestecilerinin farklı düzeylere yönelik beste yapmaya teşvik edilmeleri önemlidir. Bununla birlikte bestecilerin öğrencilerin flüt eğitiminin ilk yıllarında da seslendirebilecekleri ve farklı düzeylerde genişletilmiş flüt tekniklerini de içeren eserler bestelemeleri için teşvik edilmeleri gerektiği düşünülmektedir. Farklı düzeylerde bestelenecek eserlerin flüt eğitiminde kullanılması ile

öğrencilerin çağdaş dönem müziğini seslendirmeye ve genişletilmiş teknikleri öğrenmeye olan isteklerinin artmasını sağlayacaktır. Aynı zamanda genişletilmiş flüt tekniklerinin eğitimin erken aşamalarında kullanımında öğrencilerin seslendirme becerilerinin gelişmesine de olanak tanıyacağı düşünülmektedir.

Bunun yanı sıra Türkiye’de flüt eğitiminde kullanılan çağdaş Türk flüt eserlerine yönelik gerçekleştirilmiş çalışmaların çoğunlukla 2015 yılı öncesine dayandığı görülmektedir (Dindar, 2013; Kurtaslan ve Yağışan, 2011; Şenol ve Demirbatır, 2012; Yuvarlak, 2008). Dolayısıyla bu araştırmalar günümüzde bestelenmiş ya da basımı gerçekleştirilmiş eserleri pek içermemektedir. Gerçekleştirilen alan yazın, internet taraması ve ön görüşmeler sonucunda “solo enstrümanlar için bestelediği eserlerde genişletilmiş çalgı tekniklerine sıklıkla yer veren” (Bulut, 2019:26) besteci İlke Karcıoğlu’nun “Sa-Na-Ne” eserinin flüt eğitiminde genellikle yer almadığı belirlenmiştir. Buna karşın eserin lisans seviyesindeki öğrencilerin seslendirebilmesine uygun olduğu düşünülmektedir. Bu düşünce doğrultusunda araştırmada İlke Karcıoğlu’nun “Sa-Na-Ne” eserinin içerdiği teknik kümeler, çalım teknikleri ve flüt eğitiminde kullanılabilirliği açısından derinlemesine incelenmesi ve bu yolla tanınırlığının ve seslendirilmesinin arttırılması amaçlanmaktadır.

Bu amaç doğrultusunda araştırmada aşağıdaki sorulara cevap aranmaktadır:

1. Sa-Na-Ne eserenin bestelenme süreci nasıldır?
2. Sa-Na-Ne eserinin teknik kümeleri ve çalım teknikleri nelerdir?
3. Sa-Na-Ne eserinin flüt eğitimi amaç ve kazanımlarını kapsayıcılığı nasıldır?

Bestelenmiş yeni eserlere yönelik gerçekleştirilecek bu yöndeki çalışmalar, flüt eğitiminde yer alan eser çeşitliliğinin arttırılması açısından önemli görülmektedir.

2. Literatür Taraması

İlgili alan taraması gerçekleştirildiğinde literatürde çağdaş flüt eserleri, çağdaş Türk müziği eserleri ve genişletilmiş flüt tekniklerine yönelik pek çok çalışmanın gerçekleştirildiği görülmektedir.

Alemlioğlu (2022) “Flütistlerin ve flüt eğitimcilerinin genişletilmiş flüt tekniklerine ilişkin görüşleri” adlı yüksek lisans tezinde genişletilmiş flüt teknikleri hakkında 16 gönüllü katılımcı ile

görüşme yapmıştır. Çalışmanın sonucunda genişletilmiş flüt tekniklerini içeren çok sayıda bestecinin eserlerine ulaşarak bu eserler listelenmiş ve katılımcıların çağdaş flüt tekniklerini çalışırken başvurdukları yöntemlere yer verilmiştir.

Artaç (2021) “Konservatuvarların çalgı eğitimi müfredatlarında çağdaş Türk müziği eserlerinin yerinin incelenmesi” adlı makalesinde çağdaş Türk müziği bestecilerinin bestelediği eserlerin konservatuar müfredatında yer almamasının nedenini araştırmayı ve bu soruna çözüm bulmayı amaçlamıştır. Çalışmada verilerin toplanmasında Türk bestecilerine ait 54 eser hakkında bestecilere ve eğitimcilere anket uygulanmıştır. Araştırmanın sonucunda çağdaş Türk müziği eserlerinin konservatuar müfredatında farklı düzeyde öğrencilerin seslendiremeyeceği zorlukta olmasından dolayı müfredatlarda yer almadığı sonucuna varılmıştır.

Bayram (2020) “Genişletilmiş flüt tekniklerinin tarihsel gelişimi ve icracı-besteci bağlamında incelenmesi” adlı yüksek lisans tezinde flüt repertuvarında bulunan solo eserlerden kronolojik sırayla seçilmiş dört eserin teknik ve müzikal incelemelerine yer vermiştir. Çalışmada genişletilmiş flüt teknikleri incelenmiş ve tekniklerin kolay anlaşılabilmesi adına önerilerde bulunulmuştur. Araştırmanın sonucunda genişletilmiş flüt tekniklerinin kolayca anlaşılabilmesi ve icra edilebilmesi amacıyla bir kaynak üretilmek istenmiştir.

Arkoudis (2019) “Contemporary music notation for the flute: A unified guide to notational symbols for composers and performers” adlı araştırmasında genişletilmiş flüt tekniklerine notasyon açısından bir standart ve düzen getirmeyi amaçlamıştır. Çağdaş müzik notasyonu ile ilgili önceden var olan önemli literatürün yanı sıra çağdaş flüt notalarına yönelik kapsamlı kılavuzların ve otuzdan fazla notanın incelenmesinin ardından ilgili çalışma genişletilmiş tekniklerin çeşitli sembollerinin açıklamalarını sunmaktadır.

Schullman (2016) “Rethinking patterns: Associative formal analysis and Luciano Berio’s Sequenzas” adlı çalışmasında 20. yüzyılın önemli bestecilerinden olan Luciano Berio’nun “Sequenza” başlıklı eserlerini form, teknik ve genişletilmiş teknikler açısından incelemiş ve tekniklerin açıklamalarına yer vermiştir.

Türkel ve Şen’in (2015) “Türkiye’de müzik eğitimi veren kurumlarda çağdaş Türk müziği flüt öğretimi uygulamalarına yönelik uzman görüşleri” adlı makalesinde mesleki müzik eğitimi veren alan uzmanlarının çağdaş Türk müziği açısından flüt eğitimine yönelik düşüncelerinin

belirlenmesi ve bu açıdan flüt öğretiminin değerlendirmesi amaçlanmıştır. Araştırmada anket yolu ile elde edilen veriler ışığında Türkiye’de uygulanan çağdaş Türk müziği flüt programlarının daha detaylı hazırlanması ve öğrencilerin çağdaş Türk flüt müziğini daha iyi tanımları adına metotların oluşturulması gerektiği sonucuna varmıştır.

Thrastardottir (2013) “Tones: An analysis of Atli Heimir Sveinsson’s 21 Sounding Minutes for solo flute with interpretive implications” adlı tezinde İzlandalı besteci olan Atli Heimir Sveinsson’ın flütçü Manuela Wiesler için bestelediği solo flüt eseri olan ve yirmi bir bölümden oluşan “21 Sounding Minutes” adlı eserin yapısal ve retorik analizini gerçekleştirmiştir.

Bitondi (2012) “Direcionalidade em duas melodias do século XX: Syrinx, de Claude Debussy e a primeira das Três peças para clarinete solo, de Igor Stravinsky” adlı çalışmasında Claude Debussy’in “Syrinx” ve Igor Stravinsky’nin “klarnet için üç parça” adlı eserlerinin ritmik ve melodik yapısının analizini gerçekleştirmiş, eserleri seslendirirken dikkat edilmesi gereken unsurları vurgulamıştır.

Şenol ve Demirbatır (2012) “Development of flute works in Turkey from Turkish republic to present” adlı çalışmasında önemli Türk flüt eserlerini inceleyerek Cumhuriyetin ilanından günümüze kadar olan gelişim sürecini flüt eserleri açısından ortaya koymuştur. Araştırmada flüt eserlerinin Cumhuriyetin başlangıcında çoğunlukla oda müziği eserleri olarak ve geleneksel tarzda bestelendiği buna karşın günümüzde solo flüt ve flüt piyano eserlerinin sayısının artmakla birlikte genişletilmiş teknikler gibi çağdaş besteleme tekniklerini de içerdikleri sonucuna varılmıştır.

Kurtaslan ve Yağışan (2011) “Çağdaş Türk flüt eserlerinin flüt eğitiminde kullanım durumu” adlı çalışmasında çağdaş Türk flüt eserlerinin güzel sanatlar liselerinde kullanılabilirliği tespit edilmiştir. Araştırmada 68 çağdaş Türk flüt eserine ulaşılmış ve bu eserlerin flüt eğitiminde kullanılabilirliği üzerine flüt eğitimcilerine anket uygulanmıştır. Araştırma sonucunda eserlerin notalarına ulaşılamaması ve eserlerin öğrenci seviyesine uygun olmadığından dolayı yeterince kullanılamadığı ortaya çıkmıştır.

Kurtaslan (2010) “Flüt eğitiminde çağdaş Türk eserlerinin kullanımı ve örnek çalışma egzersizleri” adlı doktora tezinde çağdaş Türk flüt eserlerinin güzel sanatlar liselerinde kullanılma durumu, kullanılan çağdaş müzik tekniklerinde karşılaşılan zorluklar ve bu zorlukların çözümüne

yönelik örnek çalışmaları tespit etmeyi amaçlamıştır. Araştırmasında doküman analizi, anket ve görüşme yolu ile verilerini elde etmiştir. Elde ettiği veriler sonucunda çağdaş Türk flüt eserlerinin eğitimciler tarafından bilinmediği, tanınmadığı sonucuna varmıştır.

Monier (2010) “Three works for flute by Ian Clarke: An analysis and performance guide” adlı doktora tezinde İngiliz flütçü ve besteci Ian Clarke’ın flüt eserleri teknik açıdan incelenmiştir. Ayrıca çalışmada eserlerde bulunan genişletilmiş tekniklere ve seslendirilişine yönelik açıklamalar yer almaktadır.

Yuvarlak (2008) “Çağdaş Türk bestecilerinin flüt repertuarı ve çağdaş Türk flütistler” adlı yüksek lisans tezinde Cumhuriyetten günümüze Türk flüt eserleri listelenmiş, bestecilerin Türk flüt müziği ve müzik eğitimi hakkındaki görüşlerine yer verilmiştir. Araştırmanın sonucunda mevcut çağdaş Türk flüt eserlerinin flüt eğitiminin her kademesine uygun düzeyde olmadığı ve belirlenen eserlerin yeterince seslendirilmediği tespit edilmiştir.

3. Yöntem

Bu araştırma İlke Karcıloğlu’nun solo flüt için bestelediği “Sa-Na-Ne” başlıklı eserinin bestelenme süreci ve içeriğinin incelenmesi, teknik kümelerinin, çalım tekniklerinin ve eserin flüt eğitiminde kullanılabilirliğinin belirlenmesi aşamalarında kullanılan yöntemler açısından nitel bir araştırmadır. Araştırmada “Sa-Na-Ne” eserinin bestelenme süreci ve içeriğinin incelenmesine yönelik olarak genel kaynak taraması gerçekleştirilmiştir. Çepni’ye göre (2021:136) doküman analizi yönteminin bir alt kolu olan genel tarama yöntemi ile yeni bir bilgiye ulaşılması zor görülmekle birlikte yapılanlardan yola çıkarak genel eğilimlerin ve fikirlerin biraz daha netleşmesine olanak sağlanmaktadır. Bunun yanı sıra esere yönelik bilgilerin elde edilmesi sürecinde besteci ile e-mail yoluyla görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın “Sa-Na-Ne” eserinin teknik kümelerinin belirlenmesi aşamasında Cüceoğlu ve Berki’nin 2007 yılında yayımladıkları makalelerinde yer alan ölçütler göz önünde bulundurulmuştur. Buna göre her bir teknik küme “bünyesinde belirli bir teknik yoğunluk ya da güçlük” barındırmaktadır (Cüceoğlu ve Berki, 2007:228). Belirlenen teknik kümeler tablolaştırılmış ve içerdiği güçlükler ile geleneksel ve genişletilmiş flüt çalım teknikleri açısından ayrıntılı çözümlenmiştir.

Araştırma kapsamında “Sa-Na-Ne” eserin müzik eğitimi ana bilim dalları flüt eğitiminde kullanılabilirliği Bireysel Çalgı Eğitimi (Flüt) ders planlarında yer alan amaç ve kazanımları kapsayıcılığı açısından değerlendirilmiştir. Bu süreçte Öğretmenlik Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (EPDAD) tarafından akredite olmuş üç müzik eğitimi ana bilim dalının ders içerikleri incelenmiştir. İncelemeler sonucunda Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı ders planlarında amaç bölümünün yer aldığı ama kazanımlara ayrıca yer vermedikleri, Bursa Uludağ Üniversitesi ve Gazi Üniversitesi Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalları ders planlarının birbiri ile çok benzerlik gösterdiği ve her üç üniversitenin flüt dersi amaçlarının birbiri ile benzer ve tutarlı olduğu belirlenmiştir. Buna göre bulgular bölümünde Bursa Uludağ Üniversitesi bilgi paketinde yer alan Müzik Öğretmenliği Bireysel Çalgı Eğitimi (Flüt) dersi ders öğretim planlarının kullanılmasına karar verilmiştir.

4. Bulgular ve Yorum

Araştırmanın bu bölümünde “Sa-Na-Ne” eseri bestelenme süreci, teknik kümeleri ve flüt eğitimi amaç ve kazanımlarını kapsayıcılığı açılarından incelenmiştir.

4.1. Sa-na-ne eserenin bestelenme süreci

Araştırmanın birinci alt problemi olan “Sa-Na-Ne eserenin bestelenme süreci nasıldır?” sorusuna yönelik olarak bu bölümde eserin bestecisi ve eserin bestelenme süreci hakkında bilgi verilmektedir.

İlke Karcıoğlu 14 Mart 1978’de İzmir’de doğmuştur. Müzik eğitimine küçük yaşlarda Kamuran Oktay ile birlikte piyano, teori ve solfej dersleri alarak başlamıştır. Üniversite hayatı başlayınca kadar İzmir’de eğitimine devam eden Karcıoğlu, 1996 yılında Bilkent Üniversitesi Teori ve Kompozisyon bölümüne tam burslu olarak kabul edilmiştir. Bu üniversitede pek çok ünlü müzisyen-eğitimci ile çalışarak kontrpuan-kompozisyon, armoni, piyano, koro ve orkestra şefliği gibi birçok alanda kendini geliştirme fırsatı bulmuştur. Farklı yarışmalarda ödülleri olan besteci 2004 yılında İstanbul Teknik Üniversitesinde yüksek lisans eğitime başlamıştır. Yüksek lisans eğitimi sürecinde çeşitli araştırmalar ve yayınlar gerçekleştirmiştir. Yüksek lisans eğitimi tamamlamasının ardından 2007 yılında sanatta yeterlik eğitimine başlayan Karcıoğlu, akademik eğitimi 2011 yılında tamamlamıştır (Bulut, 2017; Bulut, 2019; Dindar, 2013). Besteci şu anda

İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Kompozisyon ve Orkestra Şefliği bölümünde Doçent olarak görevine devam etmektedir.

İlke Karcıoğlu müziğin, yalın bir şekilde kalpten gelmesi gerektiğini belirterek sadece matematikten ibaret olmadığını savunmaktadır. Karcıoğlu eserlerinde tonal, makamsal, caz ve rock gibi birçok türü harmanlamaktadır (Bulut, 2019). Karcıoğlu (13 Nisan 2023) “Klarnet için Varyasyonlar” eserinin 3. ve 4. varyasyonunun piyano partisinde rock müzikteki distortion¹ efektine benzer bir ses elde etmeye çalıştığını, bunun yanı sıra farklı eserlerinde de çokça caz armonisine yer verdiğini belirtmiştir. Kullandığı bu yazım stillerinin yanı sıra 20. Yüzyıl modern ve genişletilmiş çalım tekniklerine de sıklıkla eserlerinde yer verdiği görülmektedir. Bestecinin sanatta yeterlik tezi de bu genişletilmiş tekniklere yönelik hazırlanmıştır. Bulut’a göre (2019:26) Karcıoğlu “sesin peşinde” düşüncesiyle özellikle solo çalgılar için bestelediği eserlerinde genişletilmiş tekniklere sıklıkla yer vermektedir. Bu düşünce ile 2012 yılında solo flüt için bestelediği “Sa-Na-Ne” eseri farklı genişletilmiş flüt teknikleri içermektedir.

“Sa-Na-Ne” başlıklı eser flüt öğrencisi için mezuniyet sınavında “Morceaux Impose” geleneği kapsamında çalınması amacı ile bestelenmiştir (Bulut, 2019; Dindar, 2013). “Morceaux Impose” Fransızca’da zorunlu parça anlamına gelmektedir ve Paris Konservatuvarında 19. Yüzyıl ve sonrasında mezun olabilmek için öğrencilerin zorunlu olarak çalması gereken eserlerin öğretmenler ya da çağdaş besteciler tarafından yazılması geleneğidir (Alıcı, 2010:v-vi). Eserin bestelenme sürecinde besteci internette izlediği videoda flüt ile beatbox² yapan bir müzisyenden esinlenmiştir. Eserin bestelendiği süreçte besteci genişletilmiş çalgı teknikleri üzerine çalışmalar yapmakta ve sanatta yeterlik tezini bu konu üzerinde yazmaktadır. Flüt çalgısının genişletilmiş teknikleri yansıtmak konusunda elverişli bir enstrüman olması eserin bestelenme sürecine önemli katkılar sağlamıştır (Dindar, 2013).

Besteci eser içerisinde tonal ve geleneksel yapıyı yıkarak modern teknikleri kullanmayı amaçlamıştır (Bulut, 2019). Geleneksel kalıpların dışına çıkmak isteyen besteci “Sa-Na-Ne” eserinde sınav komisyonunda yer alan üyelere “size ne, böyle bir eser yazdım, beğenmiyorsanız

¹ Distortion: Akustik gitar ve elektrogitarların doğal seslerinin çarpıtılmasıyla veya değiştirilmesiyle oluşan sesin uzun ve yüksek sesle çıkmasını sağlayan ayak ile kontrol edilen elektronik pedallardır (Angı, 2013).

² Beatbox: Kişinin ağzını, dudaklarını, dilini, sesini, nefesini ve boğazını kullanarak oluşturulan ritmik ve müzikal seslerdir (Kuhns, 2014).

dinlemek zorunda değilsiniz, ne yazdığım sizi ilgilendirmez” demek için bestelediğini dile getirmektedir (Dindar, 2013:41).

Geleneksel kalıpların dışına çıkmak isteyen Karcıoğlu eserinde pizzicato/key clicks (perde sesleri), beatbox, flutter tongue (kurbağa dili), glissando, play and sing (çalma ve söyleme/söyleyerek çalma), vocalization (vokalizasyon/seslendirme) gibi genişletilmiş flüt tekniklerine yer vermektedir (Bulut, 2019; Karcıoğlu, 2023). Bunun yanı sıra eserinde multiphonics (multifonik/çokseslendirme) tekniğini de kullanan Karcıoğlu (4 Mayıs 2023) nota basımı esnasında hata yaşandığı için eserin notasyonunda bu tekniğin yer almadığını buna karşın 25-26. ölçüler ile 28-29. ölçülerde “sing and play” tekniği ile birlikte multifonik tekniğinin de kullanılmasının planlandığını belirtmiştir. Genişletilmiş tekniklerin sıkça yer aldığı eserde geleneksel flüt tekniklerinden legato ve staccato tekniklerine de yer verildiği görülmektedir. Bunun yanı sıra eser içerisinde makamsal ezgileri ve aksak ritimleri de barındırmaktadır. Eserde sıklıkla ölçü sayısı değişimlerine ve hız değişikliklerine de rastlanmaktadır.

Eserin farklı platformlarda ses ve video kayırları bulunmaktadır. Bestecilerin eserlerini yaygınlaştırmak amacıyla kullandıkları “Soundcloud” (<http> 1) platformuna eser, besteci tarafından 15 Haziran 2012 tarihinde ses kaydı olarak yüklenmiştir. Bunun yanı sıra video paylaşımına olanak sağlanan Youtube platformunda eserin iki tam kaydı bulunmaktadır. Bunlardan ilki 5 Şubat 2019 yılında Seyhan Bulut tarafından gerçekleştirilen konser kaydı diğeri Evrim Öztürk tarafından 28 Temmuz 2020 tarihinde yüklenen konser kaydıdır (<http> 2; <http> 3).

4.2. Sa-Na-Ne Eserinin Teknik Kümleri ve İçerdiği Genişletilmiş Flüt Teknikleri

Araştırmanın ikinci alt problemi olan “Sa-Na-Ne eserinin teknik kümeleri ve çalım teknikleri nelerdir?” sorusuna yönelik olarak öncelikle eser teknik kümelere ayrılmış ve bu teknik kümeler tablolştırılmıştır. Görsel 1’de “Sa-Na-Ne” eserinde yer alan teknik kümeler notasının üzerinde gösterilmektedir.

1153

TK-3a	8/8'lik aksak ölçü - Aksan - Staccato - beatbox (sa-na-ne)	4-5/ 7-8/ 33-34	
TK-3b	8/8'lik aksak ölçü - Aksan - Staccato - beatbox (Cha-kha-ta)	30-31/ 50-51	A tempo $\text{♩} = 160$
TK-3c	8/8'lik aksak ölçü - Aksan - Staccato - beatbox (Cha-kha-ta) - Crescendo	53-54	
TK-4a	5/4'lük ölçü sayısı - İnici atonal sesler - Glissando	9-10	
TK-4b	- İnici atonal sesler - Molto rit. Kullanımı	35-36	
TK-5	4/4'lük ölçü sayısı - Altılama - Beşleme - Kromatik geçişler	11-12	$\text{♩} = 122$
TK-6	6/4'lük ölçü sayısı - Onaltılık çarpma - Kurbağa dili - Atonal aralıklar	13	13 flutter tonque
TK-7	7/4'lük ölçü sayısı 6/4'lük ölçü sayısı - Ölçü sayısı değişimi - Staccato - Atlamalı aralıklar - Atonal ezgi	14-15	$\text{♩} = 160$
TK-8	4/4'lük ölçü sayısı - Atlamalı aralıklar - Senkop - Aksan - Accelerando	16-21	$\text{♩} = 152$

TK-9	- Üçleme - Legato - Kurbağa dili	22-23	
TK-10	- Arpej - Legato	24/27	
TK-11	- Üçleme - Sing and play (çalma ve söyleme) - Puandorg	25-26/28-29	
TK-12	3/4'lük ölçü sayısı 5/4'lük ölçü sayısı - Ölçü sayısı değişimi - vocalization (vokalizasyon / seslendirme) - Legato	37-43	
TK-13	- Legato 3/4'lük ölçü sayısı 4/4'lük ölçü sayısı - Ölçü sayısı değişimi	43-49	

Tablo 1 incelendiğinde “Sa-Na-Ne” eserinin 13 farklı teknik kümeye sahip olduğu görülmektedir. Eserin notası incelendiğinde 4-5. ölçülerini kapsayan teknik küme ile 30-31. ölçüler ile 53-54. ölçülerde yer alan motiflerin birbiri ile çok benzerlik gösterdiği görülse de küçük farklılıklarından dolayı 3a, 3b ve 3c olarak adlandırılması uygun görülmüştür. Benzer bir durum Teknik Küme 4’te de bulunmaktadır. Eserin temposu besteci tarafından 160 metronom ve presto furioso olarak belirtilmiştir. Eser içerisinde ritardando, molto ritardando, rallertando, accelerando gibi hız değişimlerinin yanı sıra metronom sayısı ile belirtilmiş yavaşlamalar ve hızlanmalar da mevcuttur. Teknik kümelerde birlik, ikilik, dördlük, sekizlik, onaltılık, noktalı dördlük, üçleme, beşleme ve altılama nota değerleri kullanımının olduğu görülmektedir. Eserde 8/8’lik ölçü sayısının yanı sıra 3/4’lük, 4/4’lük, 5/4’lük, 6/4’lük ve 7/4’lük ölçü sayılarına geçişler vardır.

Teknik kümeler incelendiğinde içeriğinde geleneksel flüt tekniklerinden staccato ve legato kullanımına yer verildiği; genişletilmiş flüt tekniklerinden de pizzicato/key clics (TK-1), beatbox (TK-3a, 3b, 3c), glissando (TK-4a), kurbağa dili (TK-6, TK-9), sing and play (çalma ve söyleme) (TK-11), vocalization (vokalizasyon/seslendirme) (TK-12) tekniklerinin kullanıldığı görülmektedir.

Bu tekniklerden “pizz.” olarak betimlenmiş teknik literatürde slap tongue ve key clics (tuş sesleri) ile benzerlik göstermektedir. Teknik, dilin dudak arasına alınarak hava üflemeden tu-ta-tü vokallerinin kullanılması sonucu oluşmaktadır. Bu teknik flütte ikinci ve üçüncü oktavda seslendirilmektedir. Hızlı tempolarda seslendirilmesi pek de mümkün değildir. Tekniğin kullanımı sırasında tutuş ve duruş pozisyonlarında herhangi bir değişiklik olmadığından normal üfleme tekniğine kolaylıkla geçilebilmektedir. Tekniğin notasyonda gösterimi “>” ya da nota başı “x” işaretleri ile belirtilmekte veya notanın üzerine slap, s.t., lip pizz., pizz. vb. hatırlatıcı kelimeler de kullanılabilmektedir (Önertürk, 2015b).

Eser içerisinde yer alan diğer bir genişletilmiş teknik olan “beatbox” kişinin ağzını, dudaklarını, dilini, sesini, nefesini ve boğazını kullanarak oluşturulan ritmik ve müzikal seslerdir. Beatbox tekniğinin ilk olarak 2000’li yılların başında caz müzikte solo bir ezginin armonik ve ritmik yapısına uyacak şekilde eşzamanlı bestelenen “comping” yönteminden türediği düşünülmektedir. Teknik Greg Pattillo’nun Youtube’a koyduğu beatbox videoları ile daha da ün kazanmıştır (Roothaan vd., 1999; Kuhns, 2014). Normalde flüt partisinin altına tek dizekli ritim partisiye benzer bir dizekte ilgili ritimlerin ve “B, ts, K vb.” hecelerin yer aldığı bir nota sistemi ile gösterilen beatbox notasyonu (<http> 4) eserde sadece flüt notasyonunun altına “sa-na-ne” ve “cha-ka-ta” hecelerinin kullanımı ile gösterilmiştir.

Eserde içerisinde kullanılan diğer bir genişletilmiş teknik glissando’dur. Glissando tekniği sesin kaydırılması olarak bilinmektedir. Bu tekniğin flütte iki farklı uygulanma şekli olup ilki parmakları tuşların üzerinde kaydırılması sonucu oluşmaktadır. İkinci uygulamada başlık çeneye doğru veya tam tersi yönde çevrilmektedir. Flüt ağızlığı içeriye doğru çevrildiğinde ses pestleşmekte, tersi yönde ağızlık dışarıya doğru çevrildiğinde ise ses tizleşmektedir (Moorhead, 2012; Sözer, 2022). Glissando tekniği notasyon üzerinde glissando’ya başlanılan nota ile

glissando'nun yapılacağı iki nota arasına düz bir çizgi çekilerek ve bu çizginin üzerine ya da aşağısına "gliss." kısaltması yazılarak gösterilmektedir (Özay, 2022).

Türkçe 'de kurbağa dili olarak kullanılan "flutter tonque" tekniği dilin yuvarlak bir şekilde damak çıkıntısına getirilmesi, dilin aşağı yukarı hareket ettirilerek "r" harfi ile nefes verilmesi sonucu oluşmaktadır. Kurbağa dili tekniği 20. yy. da Çaykovski'nin "Fındıkıran" bale müziğinde ilk defa kullanılmıştır (Gemolo, 2019). Kurbağa dili tekniğinin iki uygulanış şekli bulunmaktadır. Bunlardan ilki dilin aşağı ve yukarı hareket etmesi sonucu oluşan dilli kurbağa dilidir. Boğaz ile yapılan kurbağa dili tekniği ise boğazın titreştirilmesi ile gerçekleştirilmektedir. Boğazla yapılan bu uygulanış gargara yapmaya ve kedi mırıldamasına benzetilmektedir. Kurbağa dili tekniği "flz. -flt.- frull.- f.t. gibi kısaltmalarla nota üzerinde gösterilmektedir (Gemolo, 2019; Sözer, 2022). Kullanılan bu kısaltmaların yanı sıra "flutter", "flutter tongue" gibi uzun yazım şekilleri ile de nota üzerinde gösterilmektedir (Özay, 2022; Alemlioğlu, 2022).

"Sing and play" (söyleme ve çalma) tekniği belirtilen çift sesli ezgide ilk partinin flüt ile çalınması diğer ezginin ise vokalle söylenmesi sonucu oluşan tekniktir. Söyleyerek çalma tekniğinin iki farklı nota gösterim şekli bulunmaktadır. Bu gösterim şekillerinden ilki flüt melodisinin ayrı bir dizekte, vokal melodisinin ayrı bir dizekte yazıldığı nota gösterim şeklidir. Diğer gösterim şekli ise normal notalar ve baklava deseni şeklinde kareler ile yazılan notalarla oluşmaktadır. Bu gösterim şeklinde normal notalar ile gösterilmekte olan ezgi flüt ile seslendirilirken baklava deseni şeklinde gösterilen notalar ise vokal ile seslendirilmektedir (Curtiss vd., 2017; Sözer, 2022). "Vocalization (vokalizasyon/seslendirme)" tekniği ezginin eşzamanlı olarak hem flüt ile çalınması hem de vokal ile seslendirilmesi sonucu oluşmaktadır (Moorhead, 2012). Bu yönü ile "Sing and play" (söyleme ve çalma) tekniğiyle büyük benzerlik göstermektedir.

4.3. Sa-Na-Ne Eserinin Flüt Eğitimi Amaç ve Kazanımlarını Kapsayıcılığı

"Sa-Na-Ne" eserinin flüt eğitiminde kullanılabilirliği flüt derslerinin amaç ve kazanımları ile eser içeriğinin uygunluğu açılarından incelenmiştir. Bu kapsamda Bursa Uludağ Üniversitesi Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı "Bireysel Çalgı Eğitimi (flüt)" ders öğretim planları incelenmiş, amaç ve kazanımları kapsayan eser içerikleri belirlenerek tablolaştırılmıştır. Tablo 2'de "Sa-Na-Ne" eserinin flüt eğitimi amaç ve kazanımlarını kapsayıcılığına yönelik bilgiler yer almaktadır.

Tablo 2. “Sa-Na-Ne” Eserinin Flüt Eğitimi Amaç ve Kazanımlarını Kapsayıcılığı.

Dönem	Amaç	Kazanım	Eser ile ilişkisi
2. Dönem	Diyafram, uzun ses, aralık, gam ve etüt çalışmaları yoluyla temel flüt tekniklerini seslendirebilmek.	Staccato tekniğini çalabilmek için yapılması gereken nefes egzersizleri yapabilme.	TK-7 (staccato)
	Düzeğine uygun Romantik dönem ve Türk eserlerinden örnekler seslendirmek.	Romantik dönem ve Türk eserlerinin icra özelliklerini bilme.	Eser Türk eseri.
3. Dönem	Diyafram, uzun ses, aralık, gam ve etüt çalışmaları yoluyla temel flüt tekniklerini seslendirebilmek.	Onaltılık notaları düzeyine uygun bir hızda çalabilme. Onaltılık notaları çalarken dil ve parmakların koordinasyonunu düzgün bir şekilde sağlayabilme.	TK-2 TK-10
4. Dönem	Düzeğine uygun Romantik ve çağdaş dönem eserlerini süsleme ve nüanslarına uygun seslendirmek.		Eser Çağdaş dönem eseri.
6. Dönem	Türk ritim ve ezgilerini çalma, deşifre çalışmaları, basit makamlarda entonasyon, konçerto türü ve eserler üzerinde yorum çalışmaları.	Staccato ve kromatik çalışmaları.	TK-5 (kromatik) TK-7 (staccato)
		Türk ritim ve ezgilerini çalabilme.	TK-1 (8/8'lik aksak ölçü sayısı) TK-2 (makamsal ezgi) TK-3 (8/8'lik aksak ölçü sayısı)
7. Dönem	Türk ve dünya bestecilerinin eserlerinden örnekler seslendirmek.	Düzeğine uygun çağdaş döneme ait solo eserler seslendirebilme.	Eser Çağdaş dönem solo flüt eseri.
8. Dönem	Türk ve dünya bestecilerinin eserlerinden örnekler seslendirmek	“Flutter tongue” tekniğini uygulayabilme. Flüt literatürünün farklı dönemlerine ilişkin eserlerden, seçkin bir repertuar oluşturur.	TK-6 (kurbağa dili) Eser çağdaş döneme ait Türk solo flüt eseri.

Tablo 2 incelendiğinde Bireysel Çalgı Eğitimi (flüt) dersine yönelik hazırlanmış ders planlarında;

- 2. dönemde yer alan temel flüt tekniklerini seslendirme amacı ve staccato çalabilmeye yönelik kazanımın staccato içerikli TK-7 ile doğrudan örtüştüğü;
- Türk eserlerinden örnekler seslendirme amacı ve Türk eserlerinin icra özelliklerini bilme kazanımına yönelik eserin Türk eseri olmasından dolayı kazanımın içeriğini karşıladığı;
- 3. dönemde yer alan temel flüt tekniklerini seslendirme amacı ve onaltılık notaları seslendirme ile ilgili kazanımlara yönelik olarak onaltılık nota içerikli TK-2 ve TK-10 ile örtüştüğü;
- 4. dönemde yer alan çağdaş dönem eserlerini seslendirebilme amacına yönelik olarak eserin çağdaş dönem eseri olması ve çağdaş dönem özelliklerini içeriyor olmasından dolayı kazanımın içeriğini karşıladığı;
- 6. dönemde yer alan staccato ve kromatik çalışmalar kazanımına yönelik olarak eserin TK-5 ve TK-7 ile örtüştüğü;
- Türk ritim ve ezgilerini seslendirme amacına yönelik Türk ritim ve ezgilerini çalabilme kazanımı ile TK-1, TK-2 ve TK-3'ün 8/8'lik aksak ölçü ve makamsal ezgi içeriklerinin örtüştüğü;
- 7. dönemde yer alan Türk ve dünya bestecilerinin eserlerinden örnekler seslendirmek amacı ve düzeyine uygun çağdaş döneme ait solo eserler seslendirebilme kazanımı ile uyumlu olduğu;
- 8. dönemde yer alan “Flutter tongue” tekniğini uygulayabilme kazanımına yönelik olarak TK-6 ile örtüştüğü bunun yanı sıra flüt literatürünün farklı dönemlerine ilişkin eserlerden, seçkin bir repertuar oluşturur kazanımını da çağdaş dönem Türk solo flüt eseri olması açısından gerçekleştirmeye uygun olduğu görülmektedir.

5. Sonuç ve Tartışma

Çağdaş Türk flüt literatürü incelendiğinde solo flüt eserleri mevcut olsa da konser programlarında sıklıkla yer alan çok az solo eser olduğu bunun yanı sıra flüt eğitiminde de durumun benzer olduğu gerçekleştirilen çalışmalar ile belirlenmiştir (Kurtaslan ve Yağışan, 2011; Onuk, 2001; Yuvarlak, 2008). Türkel ve Şen (2015:73-74) yayımladıkları çalışmada katılımcıların “ulusal kültürümüze ait çağdaş Türk müziği flüt eserlerinin yeterince seslendirilmediği; çağdaş Türk müziği eserlerini kısmen ya da çok az tanıdığı; çağdaş Türk müziği flüt eserlerinin öğrenciler tarafından yeterince bilinmediği ve tanınmadığı” yönünde görüş bildirdiklerini belirtmişlerdir.

Buna karşın son yıllarda çağdaş Türk bestecileri tarafından bestelenmiş eserlerin sayısı artmaktadır. Ülkemizin önemli akademisyen-bestecilerinden olan İlke Karcılıoğlu eserlerinde 20. yüzyıl modern ve genişletilmiş tekniklerine sıklıkla yer vermektedir. 2019 yılında flüt ve klarnet alanlarında yayımlanan ve farklı bestecilerin eserlerini içeren kitaplarda (Bulut, 2019; Ergene, 2019) eserleri basılmış; böylece eserlere ulaşılabilirlik artmıştır. Şenol Sakin (2018) öğretim elemanlarının performans gelişimi, çağın gerekliliği ve uluslararası yarışmaların zorunlu eserlerinde genişletilmiş tekniklerin yer alması nedeniyle flüt eğitimlerinde genişletilmiş tekniklere yer verdiklerini belirlemiştir. Bu nedenlerle flüt eğitiminde genişletilmiş flüt teknikleri içerikli çağdaş Türk müziği eserlerine de yer verilebileceği düşüncesiyle literatürde yer alan “Sa-Na-Ne” eseri içerik ve eğitimde kullanılabilirlik açılarından incelenmiştir.

İlke Karcılıoğlu’nun “Sa-Na-Ne” eseri içerdiği teknikler açısından incelendiğinde legato ve staccato gibi geleneksel çalım tekniklerinin yanı sıra pizzicato/key clicks (perde sesleri), beatbox, flutter tongue (kurbağa dili), glissando, play and sing (çalma ve söyleme/söyleyerek çalma), vocalization (vokalizasyon/seslendirme) ve multiphonics (multifonik/çokseslendirme) gibi teknikleri de içerdiği; böylelikle genişletilmiş tekniklere yönelik gerçekleştirilecek eğitimde yer alabileceği belirlenmiştir.

Eser içerisinde 13 farklı teknik küme bulunmaktadır. Bu teknik kümelerin dokuzu farklı genişletilmiş flüt teknikleri içermektedir. Teknik kümelerde yer alan genişletilmiş teknikler incelendiğinde eser içerisinde bu tekniklerin ileri düzeyde değil kolay ve orta düzeyde kullanıldığı görülmektedir. Bu yönüyle de eserin flüt eğitimi için basit ve orta zorlukta genişletilmiş flüt tekniklerinin kullanıldığı eser ihtiyacını da (Şenol Sakin, 2018) gidermeye faydalı bir eser olduğu söylenebilmektedir.

Araştırmada “Sa-Na-Ne” eserinin Bireysel Çalgı Eğitimi (Flüt) ders programları ile uyumu incelenmiş, ders amaç ve kazanımları ile eser içeriği karşılaştırılmıştır. Buna göre eserin Bireysel Çalgı Eğitimi (Flüt) ders programlarında yer alan farklı dönemlerin amaç ve kazanımlarını sadece geleneksel teknikleri içermesi açısından değil genişletilmiş teknikleri içermesi açısından da kapsayıcılık gösterdiği ve Türk eserlerini icra edebilme, Türk ritim ve ezgilerini çalabilme kazanımlarına yönelik de çalıştırılabileceği sonucuna varılmıştır.

“Sa-Ne-Ne” eseri öğrenciye yönelik bestelenmiş olması açısından önemli görülmektedir. Eser detaylı bir şekilde incelendiğinde içerdiği teknik yoğunluk göz önünde bulundurulduğunda flüt eğitiminde kullanımının yararlı olacağı düşünülmektedir. İlke Karcıoğlu’nun solo flüt için bestelediği ve genişletilmiş flüt tekniklerini içeren “Sa-Na-Ne” eserinin sadece bestelenme amacı ya da bestecinin söylemiyle değil elde edilen bulgular doğrultusunda da flüt eğitiminde kullanılabilir olduğu sonucuna varılmıştır.

6. Öneriler

Bu çalışma ile;

- Bestelenen eserlerin daha geniş kitlelere yayılması, dinlenilirliğinin artması, eseri seslendirecek sanatçıların ya da öğrencilerin eserleri daha iyi tanınması ve içselleştirmesine olanak sağlanması açısından araştırmacıların bu eserlere yönelik teknik ve biçimsel analizlerini de içeren araştırmalar gerçekleştirerek yayımlamaları;
- Bestelenen eserlerin yaygınlaşabilmesi ve müzik eğitiminden kullanılabilmesi açısından yayınevleri ve dijital platformlar tarafından hem notalarının hem de ses kayıtlarının yayımlanması,
- Flüt eğitimcilerinin gerçekleştirilen bu tür araştırmaları desteklemeleri ve incelemeleri, bu araştırmalarda ulaşılan sonuçlar ışığında öğretim materyallerini, içeriklerini ve kullandıkları eserleri güncellemeleri, geliştirmeleri; öğrencilerini bu tür araştırmalar yapmaya ve okumaya teşvik etmeleri önemli görülmekte ve önerilmektedir.

Kaynakça

Alemlioğlu, H. (2022). *Flütistlerin ve Flüt Eğitimcilerinin Genişletilmiş Flüt Tekniklerine İlişkin Görüşleri*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Müzik Eğitimi Bilim Dalı.

Alıcı, S. (2010). *Paul Taffanel ve Morceaux Impose Geleneği*, Yayımlanmamış sanatta yeterlik tezi, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Müzik Ana Sanat Dalı.

Angı, Ç. E. (2013). “Müzik Kavramı ve Türkiye’de Dinlenen Bazı Müzik Türleri”, *İdil Sanat ve Dil Dergisi*, Cilt: 2, Sayı: 10, s. 59-81.

Arkoudis, E. V. (2019). *Contemporary Music Notation For The Flute: A Unified Guide To Notational Symbols For Composers And Performers*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Morgantown: West Virginia University, Doctor of Musical Arts in Music Performance.

Artaç, A. (2021). "Konservatuvarların Çalgı Eğitimi Müfredatlarında Çağdaş Türk Müziği Eserlerinin Yerinin İncelenmesi", *Akademik Sanat Tasarım ve Bilim Dergisi*, Sayı: 14, s. 51-80.

Artaud, P. Y. ve Dale, C. (1993). "Aspects of The Flute in The Twentieth Century", *Harwood Academic Publishers GmbH*, Cilt: 8, Sayı: 2, s. 131-216.

Austin, W. (1953). "The Idea of Evolution in The Music of the 20th Century" *The Musical Quarterly*, Cilt: 39, Sayı: 1, s. 26-36.

Balkılıç, Ö. (2009). *Cumhuriyet Halk ve Müzik – Türkiye’de Müzik Reformu 1922-1952*, Anlara: Tan Kitapevi Yayınları.

Bayram, İ. (2020). *Genişletilmiş Flüt Tekniklerinin Tarihsel Gelişimi ve İcracıbesteci Bağlamında İncelenmesi*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Müzik Ana Sanat Dalı.

Bitondi, M. (2012). "Direcionalidade Em Duas Melodias Do Século XX: Syrinx, De Claude Debussy E A Primeira Das Três Peças Para Clarinete Solo, De Igor Stravinsky", *Per Musi, Belo Horizonte*, Cilt: 26, s. 47-59.

Bulut, S. (2017). "Tarihsel Süreçte Flütün Gelişimi ve İleri Flüt Tekniklerinin Günümüz Türk Bestecileri Tarafından Kullanımı Üzerine Bir İnceleme", *Kesit Akademi Dergisi*, Cilt:3, Sayı: 10, s. 127-150.

Bulut, S. (2019). *Türk Çağdaş Flüt Müziği: Akademisyen Bestecilerin Flüt Eserleri*, İstanbul: Cinius Yayınları.

Curtiss, S., Meissner, B., Tonsfeldt, M., Schwinghamer, A. ve Wenning, S. (2017). "Production of Extended Techniques on the Flüte", *Essential Studies UNDERgraduate Showcase*, Cilt: 2.

Cüceoğlu, G. ve Berki, T. (2007). "Flüt Eğitime Yönelik Bir 'Etüd Analiz Modeli'", *GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt:27, Sayı: 1, s. 227-235.

Çepni, S. (2021). *Araştırma ve Proje Çalışmalarına Giriş*, Trabzon: Celepler Matbaacılık.

Dindar, S. (2013). *Çağdaşlık ve Geleneksellik Anatomisinde Türk Bestecilerinin Solo Flüt Eserleri*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Müzik Ana Sanat Dalı.

Engür, D. (2020). "The Effect of Music Teacher Education on Musical Taste of Music Majors", *Canadian Center of Science and Education*, Cilt: 13, Sayı: 1, s. 98-103.

Ergene, A. (2019). *Yeni Kuşak Türk Bestecilerin Solo ve Piyano Eşlikli Klarnet Eserleri*. İstanbul: Cinius Sosyal Yayınları.

Gemolo, M. (2019). "Extended Techniques On The Traverso (Part 2): The Case of the Fluttersong and Microtones In The Post-Modernist Repertoire for the One-Keyed Flute", *Online Journal for Artistic Research*, Cilt: 3, Sayı: 1, s. 5-23.

Griffiths, P. (2006). "Music in the Modern-Postmodern Labyrinth", *Middlebury College Publications*, Cilt: 27, Sayı: 2, s. 96-113.

İlyasoğlu, E. (1994). *Zaman İçinde Müzik: Başlangıçtan Günümüze Örneklerle Batı Müziğinin Evrimi*, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

İlyasoğlu, E. (2007). *71 Türk Besteci*, İstanbul: Pan yayıncılık.

Karcıoğlu, İ., (2023, 4 Mayıs). Kişisel görüşme.

Karcıoğlu, İ., (2023, 13 Nisan). Kişisel görüşme.

Kuhns, C. (2014). *Beatboxing and the Flute: Its History, Repertoire, And Pedagogical Importance*, Doctoral Dissertation, Tallahassee: Florida State University.

Kurtaslan, H. ve Yağışan, N. (2011). "Çağdaş Türk Eserlerinin Flüt Eğitiminde Kullanım Durumu", *e-Journal of New World Sciences Academy*, Cilt: 6, Sayı: 1, s. 114-128.

Kurtaslan, H. (2010). *Flüt Eğitiminde Çağdaş Türk Eserlerinin Kullanımı ve Örnek Çalışma Egzersizleri*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Müzik Eğitimi Bilim Dalı.

Monier, S. L. (2010). *Three Works for Flute by Ian Clarke: An Analysis and Performance Guide*, Yayımlanmış Doktora Tezi, Lincoln: Nebraska University, The Graduate College.

Moorhead, K. E. (2012). *A Performer's Perspective on The Evolution and Realisation of Extended Flute Techniques: A Portfolio Of Recorded Performances And Exegesis*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Adelaide: Elder Conservatorium Of Music Faculty of Humanities and Social Sciences.

Onuk, Ö. (2001). *Üniversitelerin Müzik Eğitimi Anabilim / Anasanat Dallarında Flüt Eğitimi ve Bu Eğitimde Çağdaş Türk Flüt Müziğinin Yeri*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Müzik Eğitimi Ana Sanat Dalı.

Önertürk, C. (2015a). "20. Yüzyıl Solo Flüt Repertuarına Yön Veren Eserler", *Afyon Kocatepe Üniversitesi Akademik Müzik Araştırmaları Dergisi*, Cilt: 1, Sayı: 2, s. 1-14.

Önertürk, C. (2015b). "20. Yüzyıl Müziğinde Öne Çıkan Flüt Tekniklerinin İncelenmesi ve Oluşabilecek Sorunlarla İlgili İcracı ve Bestecilere Tavsiyeler", *Afyon Kocatepe Üniversitesi AMADER*, Cilt: 1, Sayı:1, s. 1-18.

Önver, T. (2019). "Klasik Müzikte Çağdaş Dönem, Flüt Repertuarında Çağdaş Dönem Bestecileri ve Eserleri", *Balkan Müzik ve Sanat Dergisi*, Cilt: 1, Sayı: 2, s. 85-92.

Özay, H. E. (2022). 20. Yüzyılda Yeni Tını Arayışları ile Başlayan Çalım Tekniklerinin 21. Yüzyılda Klarinetteki Gelişimi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Müzik Ana Sanat Dalı.

Paddisson, M., ve Deliege, I. (2010). *Contemporary Music: Theoretical And Philosophical Perspectives*. Farnham: Ashgate Publishing Limited.

Roothaan, J. P. E., Buttram, J.B. ve Mcwilliams, L. N. (1999). *Perspectives on Teaching Jazz Piano "Comping" in The College Music Program with Sample Instructional Units*, Yayınlanmış Doktora Tezi, Muncie: Ball State University.

Schullman, M. D. M. (2016). *Rethinking Patterns: Associative Formal Analysis And Luciano Berio's Sequenzas*, Yayınlanmış Doktora Tezi, New Haven: Yale University in Candidacy.

Sözer, A. T. (2022). *Flüt Eğitiminde Çağdaş Etüd ve Tekniklerin Derlenmesi Üzerine Metodolojik Bir Sınıflandırma: Notasyon ve İcra İlişkisi*, Yayınlanmamış Sanatta Yeterlik Tezi, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Müzik Ana Sanat Dalı.

Şenol, A. ve Demirbatır, R. E. (2012). "Development of Flute Works in Turkey From Turkish Republic To Present", *Journal of Education and Future*, Cilt: 1, s. 173-185.

Şenol Sakin, A. (2016). "The Opinions of Music Education Students About 20th and 21st Centuries Classical Music: Uludag University Exemplification", *Journal of Education and Practice*, Cilt: 7, Sayı: 35, s. 117-123.

Şenol Sakin, A. (2018). "Use of Extended Flute Techniques in Flute Education in Turkey", *Higher Education Studies*, Cilt:8, Sayı: 1, s. 1-8.

Şiray, M. (2018). "Çağdaş Nedir? Zamana Aykırılık Üzerine Eleştirel Yaklaşımlar", *Kaygı*, Cilt: 31, s. 200-216.

Thrastardottir, S. (2013). *Tones: An Analysis of Atli Heimir Sveinsson's 21 Sounding Minutes for Solo Flute with Interpretive Implications*, Yayınlanmış Doktora Tezi, Norman: University of Oklahoma Graduate College.

Türkel, L. ve Şen, Y. (2015). "Türkiye'de Müzik Eğitimi Veren Kurumlarda, Çağdaş Türk Müziği Flüt Öğretimi Uygulamalarına Yönelik Uzman Görüşleri", *Journal of Art Education*, Cilt: 3, Sayı: 2, s. 57-81.

Uçan, A. (2012). *Aramızdan ayrılışının Kırkıncı Yılında Eduard Zuckmayer ve Cumhuriyet Müzik Eğitimi*, Ankara: Müzik Eğitimi Yayınları.

Yöre, S. (2011). "Çağdaş Müzik: Bestecilik Ana Akımları, Teknikleri ve Başlıca Besteciler", Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt: 20, Sayı: 3, s. 1-20.

Yuvarlak, G. (2008). *Çağdaş Türk Bestecilerinin Flüt Repertuarı ve Çağdaş Türk Flütistler*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Müzikoloji Ana Sanat Dalı.

İnternet Kaynakları

http 1, İlke Karcılioğlu. (2012). *Sa na ne* [Ses kaydı]. SoundCloud. https://soundcloud.com/karilke/sa-na-ne-1?utm_source=clipboard&utm_medium=text&utm_campaign=social_sharing, Erişim tarihi: 25.04.2023.

http 2, Seyhan Bulut. (2020, Ocak 22). *İlke KARCILIOĞLU sa na ne, seyhan bulut* [Video]. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=w_GSiJGi4B0, Erişim tarihi: 25.04.2023.

http 3, Evrim Öztürk. (2020, Temmuz 28). *Ilke Karcilioğlu Sanane* [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=AfatDkrE578>, Erişim tarihi: 25.04.2023.

http 4, Claire Holdich. (2020, Haziran 26). *How to start with Beatbox Flute (FluteBox Basics lesson 4)* [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=vYGt1EqY804>, Erişim tarihi: 15.05.2023.